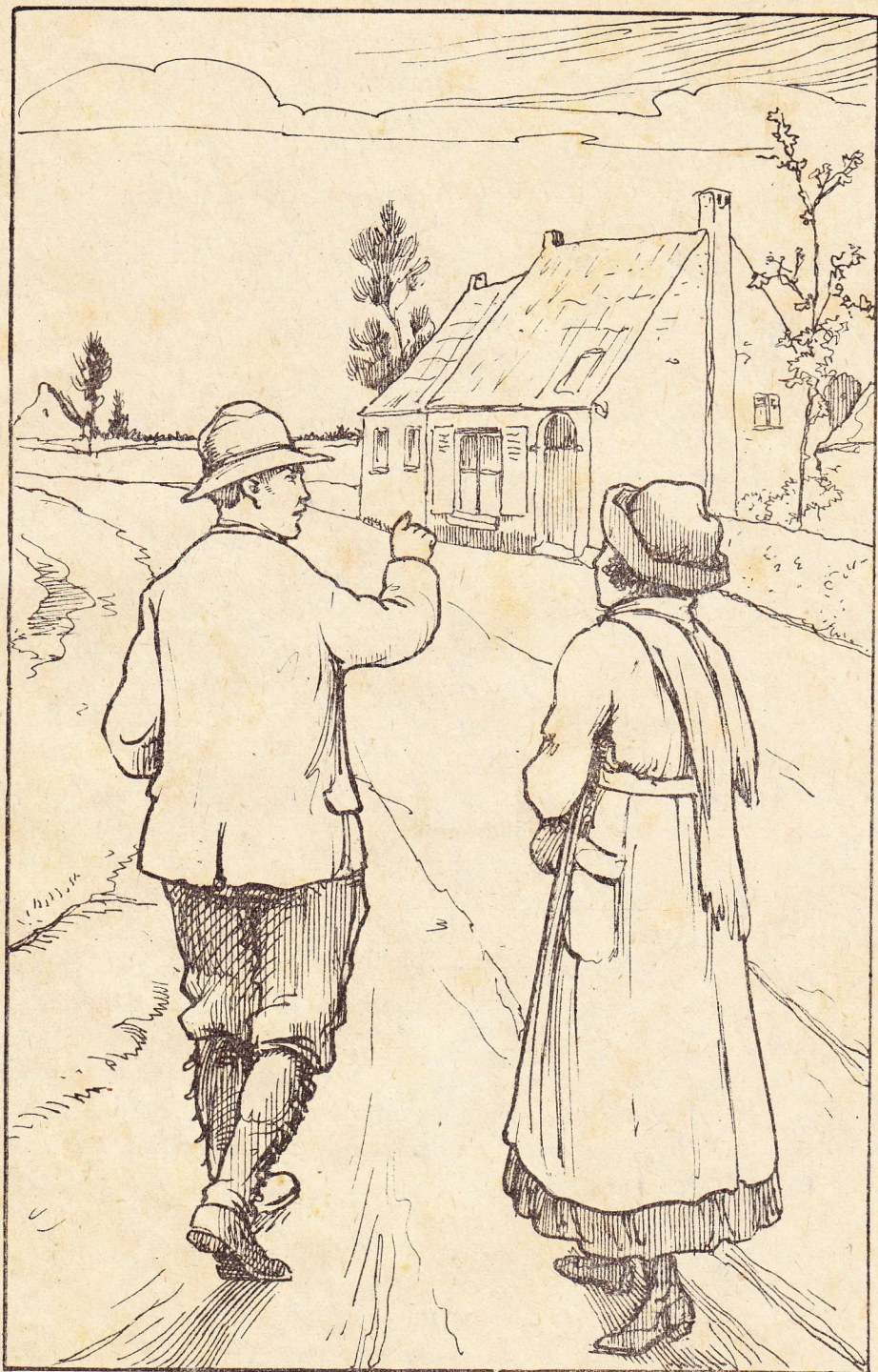

Zie, zei de gids, nu gaan we heel onnoozel dat huisje daar binnen.
(Blz. 109.)

— Ja, want ik mocht niet naar 't front.

— Hoe, ge mocht niet?

— Neen, er mogen geen burgers meer van Engeland naar ginder.

— Maar gij... een verpleegster?

— Die zijn er al te veel.

— Ze hebben u dus teruggezonden? Dat is toch niet schoon.

Gij, die zooveel diensten zoudt kunnen bewijzen! Waarlijk, dat valt mij tegen van onze overheid.

— Wat wilt ge! Als er nu genoeg zijn!

— Maar weinig gelijk gij, de goedheid zelve! En zoo'n moed!

— Enfin, 't is nu zoo! Ik mocht in Engeland blijven, maar wat moet ik daar doen? Dan kwam ik liever naar België terug.

— Maar ja, thuis is het dan 't beste! En ik ben blij u te zien. 't Was zoo triestig en leeg na uw vertrek. Hadt ge naar onze soldaatjes mogen gaan, 'k zou er niet over geklaagd hebben, maar als ge toch in Engeland zoudt blijven, dan zie ik u liever hier! En hoe was de reis?

Gabrielle vertelde er van, maar ook voor deze toch eerlijke en goede vrouw, verzwegen ze de ware reden van haar terugkeer.

't Was de strenge wet van haar opdracht, haar werk... Geheim moest alles blijven. Ook, wanneer het hart zoo gaarne zich eens luchten zou... toch zwijgen... altijd zwijgen. Op niemand vertrouwen dan op zich zelve en de enkele medewerkers.

Gabrielle was blijde, toen ze geheel alleen op haar kamer was. Lang knielde ze neer, het gelaat gewend naar een beeld van Jesus' moeder. En ze bad voor haar verloofde en om kracht voor haar werk, en dan voor koning en leger en 't landeke, voor België, dat ze alles offeren wilde: haar rust, haar arbeid, haar liefde, en als 't moest, ja, als 't moest, ook haar leven...

Morgen begon ze aan haar taak. En de eerste stap zou haar reeds in gevaar brengen. Allerlei vijanden omringden en beloerden haar; gisteren reeds had ze het ondervonden. En hoe meer ze arbeidde, hoe grooter de gevaren werden. Ze schrok er niet voor terug.

En toen ze opstond en het teeken des kruises maakte, was er zoete rust in haar hart.

XIII.

Gabrielle Petit zou zich eerst naar Miss Cavell begeven, de Engelsche ziekenverpleegster.

Edith Cavell werd in 1866 te Swardeston, een landelijk dorpje bij

Norwich (graafschap Norfolk, Engeland) geboren. Zij was de dochter van den eerwaarden heer Frederik Cavell, predikant te Swardeston. Zij woonde daar in een aangenaam huis, de nieuwe pastorie, te midden van een tuin vol bloemen en boomen.

Naast den hof lag het rustig dorpskerkhof om het bedehuis.

De pastorie was zeer gastvrij ; dikwijls kwamen de dorpelingen er op bezoek. Boeren praatten er met den predikant over de politieke gebeurtenissen, en de dorpsbestuurders over de gemeentezaken.

Vader Cavell was nu bij 't begin van den oorlog overleden, maar de weduwe leefde nog te Norwich.

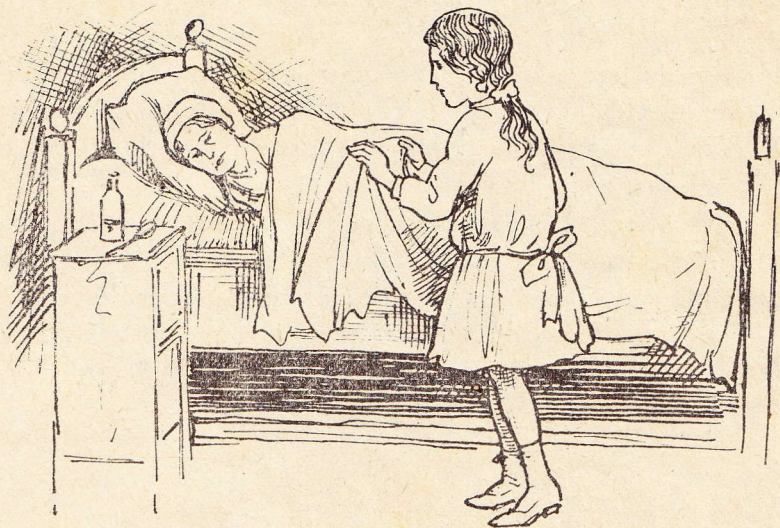

Eerw. Heer Frederik Cavell, vader van Miss Cavell.

De heer Cavell was een man met sterk plichtsgevoel. Hij preekte dikwijls over plicht en naastenliefde, en op dat gebied was hij zelf een voorbeeld. Hij kon ook scherp zijn in zijn sermoenen en vooral aan de vooraanstaande personen gemis aan plichtsvervulling verwijten.

Edith toonde als kind reeds de deugd, die zij zoo sterk ontwikkelen zou : naastenliefde.

Zekeren avond, toen de familie in de badplaats Ramsgate vertoefde, miste men Edith. Men zocht haar overal en vond haar in de hut van een arme, zieke vrouw, die een beroerte had gehad. Het kind verpleegde de ongelukkige. Zij was negen jaar...

Toen zag men haar roeping : Edith Cavell zou verpleegster worden. Zij was nog jong toen haar vader stierf. Haar moeder vestigde zich te Norwich en zond Edith op school te Brussel. Het meisje zou later voor zich zelve moeten zorgen en wenschte dan ziekenverpleegster te worden. Toen ze twee-en-twintig jaar was, erfde ze een kapitaaltje, dat haar in staat zou gesteld hebben stil te leven. Maar liever gebruikte ze het geld, om zich in haar vak te bekwamen. Zij verbleef in Zwitserland en in Beieren en hier werkte ze als verpleegster in een hospitaal. Zij kocht zelfs voor den bestuurder, dokter Wolfenberg, een verzameling heelinstrumenten, waaraan men gebrek had. Miss Cavell schreef toen zeer waardeurend over de Duitschers, in wier land zij gaarne verbleef. Zij had ook bewondering voor de geneeskunde hier en de gezondheidsleer, welke vakken zij er zeer nauwkeurig bestudeerde.

Maar ze was ook vol toewijding in de gestichten, waar ze arbeidde ; men kende haar zeer goed te Dresden en te Aken en men noemde haar zelfs de « Engel van Engeland ».

Den 3^{den} September 1895, toen Miss Cavell negen-en-twintig jaar was, trad ze in het London Hospital als verpleegster. Ze had het er zwaar. In dit hospitaal bracht men vooral arme lieden. Miss Cavell was een vrouw, die niet naar stand zag. Zij was vol toewijding. Men eischte vermoeiende nachtdiensten van haar. Bovendien was de atmosfeer hier zeer treurig. Men zag er lijdende kinderen, uitgeputte volkswrouwen, kortom, een golf van de ellende der Engelsche hoofdstad spoelde als tot hier. Elken nacht waarde de dood rond.

Maar Edith liet zich door die omstandigheid niet beïnvloeden. In haar arbeid, haar trouwe plichtsvervulling vond zij haar troost en kracht. De zieken waren haar dankbaar. Een grijsaard getuigde : « Veel meer dan door medicijnen ben ik door haar goedheid genezen. Zij scheen mij een afgezante van God ».

Miss Cavell achtte zich nog ver van volmaakt in haar vak. Met inspanning legde zij zich op haar arbeid toe. Steeds wilde ze leeren. Zoo won ze den naam van « clever Miss Cavell » (de kundige Miss Cavell), en in moeilijke gevallen vroegen de andere verpleegsters haar om raad en bijstand. Vijf jaar lang werkte ze in dit hospitaal.

Toen in 1897 de typhus zoo vreeselijk woedde in de stad Maidstone, en men er alle openbare gebouwen als hospitaal inrichtte, werd Miss Cavell met eenige andere verpleegsters derwaarts gezonden, om er haar hulp te verleenen. En ook daar toonde ze al de grootheid van haar ziel, en al de bekwaamheid in haar vak. Zij werkte er in de armste wijken.

Bij haar terugkeer werd ze benoemd tot overste van den nachtdienst in Sint Pancras Guardians te Highgate. Zij verbleef daar drie jaar. Miss Stone, die haar daar leerde kennen, getuigde : « Miss Cavell was een der edelste vrouwen, die ooit bestaan hebben. Al leek ze tener, toch was ze onvermoeibaar. Ik geloof niet, dat ze ooit van afmatting kloeg, ofschoon ze dikwijls meer werk leverde dan kloeke vrouwen ».

Maar de taak te Highgate werd te zwaar en zij ging dan naar Hoxton over, waar zij dagdienst deed. De bestuurster daar noemde haar een heldin. Maar Miss Cavell overwerkte zich en eindelijk moest ze rust nemen. Toen ging ze op reis naar Italië en Zwitserland. Ze vond vooral genot in het bezoeken van musea, want ze had groote liefde voor de schilderkunst, welke zij zelve, in haar vrije uren, als ontspanning, beoefende. Na haar terugkeer werd ze verpleegster te Manchester.

Maar vrienden te Brussel vroegen haar naar daar over te komen om een Engelsch hospitaal te besturen. De ziekenverpleging liet toen — 't was in 1906 — bij ons nog veel te wenschen over. Zij werd zeer gewaardeerd door dokter Depage, die nu met den oorlog het bekende Oceaan-hospitaal in De Panne stichtte.

Dokter Depage had te Ukkel « het geneeskundig instituut van Berkendael » ingericht, dat onder de bescherming onzer koningin stond. Het doel dier inrichting was ziekenverpleegsters volgens de nieuwste methodes op te leiden. Miss Cavell was wel de meest geschikte persoon om deze nieuwe inrichting te besturen en zij werd dan ook tot directrice benoemd. Met groote liefde aanvaardde zij die nieuwe taak, ofschoon

deze moeilijk was, want zij had er te worstelen tegen allerlei vooroordeelen, tegen ingekankerde gebruiken, zoowel bij personeel als bij zieken, die niet in alles bewilligden.

Maar zij overwon, en dames uit hogere standen boden zich voor de opleiding aan. In 1912 had zij 32 leerlingen, over wie zij met veel lof schreef. Ja, ook uit Engeland kwamen er meisjes over, om onder leiding van Miss Cavell verpleegster te worden. Het « nursing home » van Miss Cavell kreeg een uitmuntenden naam. Onze regeering stelde voor Miss Cavell een groot gebouw ter beschikking, op de meest moderne wijze ingericht. Het nieuw hospitaal bevatte 175 bedden. In een bijzonder lokaal werden kinderen opgenomen. Elken avond vertoefde de goede vrouw minstens een uur onder de kleinen, die haar verafgoodden. In 1914 werkten er negentig verpleegsters onder haar bevelen, waaronder ook Duitsche.

In Juli 1914 ging Miss Cavell, gelijk elk jaar, eenige weken bij haar moeder te Norwich doorbrengen. Dat was voor haar een heerlijke rustkuur. Zij werkte in den tuin, schilderde en was voor haar moeder een trouwe zorg, een liefdevolle dochter.

Moeder van Miss Cavell.

Maar de oorlog stoorde haar vacantie. « Ik moet weg », zei ze dadelijk. « Mijn plicht is ginder. Men heeft er mij noodig ».

Zij nam afscheid van haar moeder... Niemand vermoedde, dat zij elkander niet meer weer zouden zien.

Miss Cavell ging naar Brussel, maar tevens naar het martelaarschap... Met het offer van haar leven zou ze haar loopbaan, die een en al toewijding geweest was, bekronen.

Toen ze te Brussel aankwam, maakten haar Duitsche leerlingen zich voor het vertrek naar 't vaderland gereed. Miss Cavell bewees hun nog veel diensten, geleidde ze naar 't station en bleef bij hen, tot de trein vertrok...

Zij richtte het instituut dadelijk tot ambulancie voor de soldaten in.

Brussel werd bezet... Het hospitaal was vol : daar werden Belgen, Franschen, Engelschen en Duitschers verpleegd. Voor allen had ze dezelfde goede zorgen. Maar ze wilde meer doen... Ze had haar land lief, geloofde in de rechtvaardigheid der geallieerde zaak. En ze zou ook op een ander veld verrichten, wat ze als haar plicht beschouwde.

Even schetsten we de vrouw, die ook in ons verhaal een rol speelt en tot wie Gabrielle Petit nu moest gaan.

Mejuffer Petit wachtte in de spreekkamer. Ze wilde haar briefje alleen aan Miss Cavell zelve overhandigen.

De Engelsche verpleegster verscheen. Gabriëlle ontroerde. De naam was haar vreemd geweest, maar nu niet het gelaat.

Miss Cavell las het briefje en op haar gelaat verscheen een glans.

— Gij komt uit Engeland? zei ze.

— Ja, Miss...

— Mijn vaderland... Daar woont mijn moeder... Maar nu kan ik er niet heen. Mijn plicht ligt hier... en Brussel is afgesloten. Gij wilt dus voor uw land, voor onze zaak werken?

— Met hart en ziel.

— Gij wilt ook mij steunen?

— Ik ben tot uw bevelen, Miss. O, heb volle vertrouwen in mij!

— Dit briefje is een voldoende bewijs, dat ik u vertrouwen mag.

Wij moeten zeer voorzichtig zijn.

— Dat heb ik reeds ondervonden, Miss.

— O, gaarne zou ik alle menschen vertrouwen... Zoo is mijn karakter. Helaas, Brussel is een nest van allerlei spionnen... en 't zijn niet alleen Duitschers...

— Ik schaam mij te moeten bekennen, dat ook Belgen zoo laf zijn, hernam Gabriëlle.

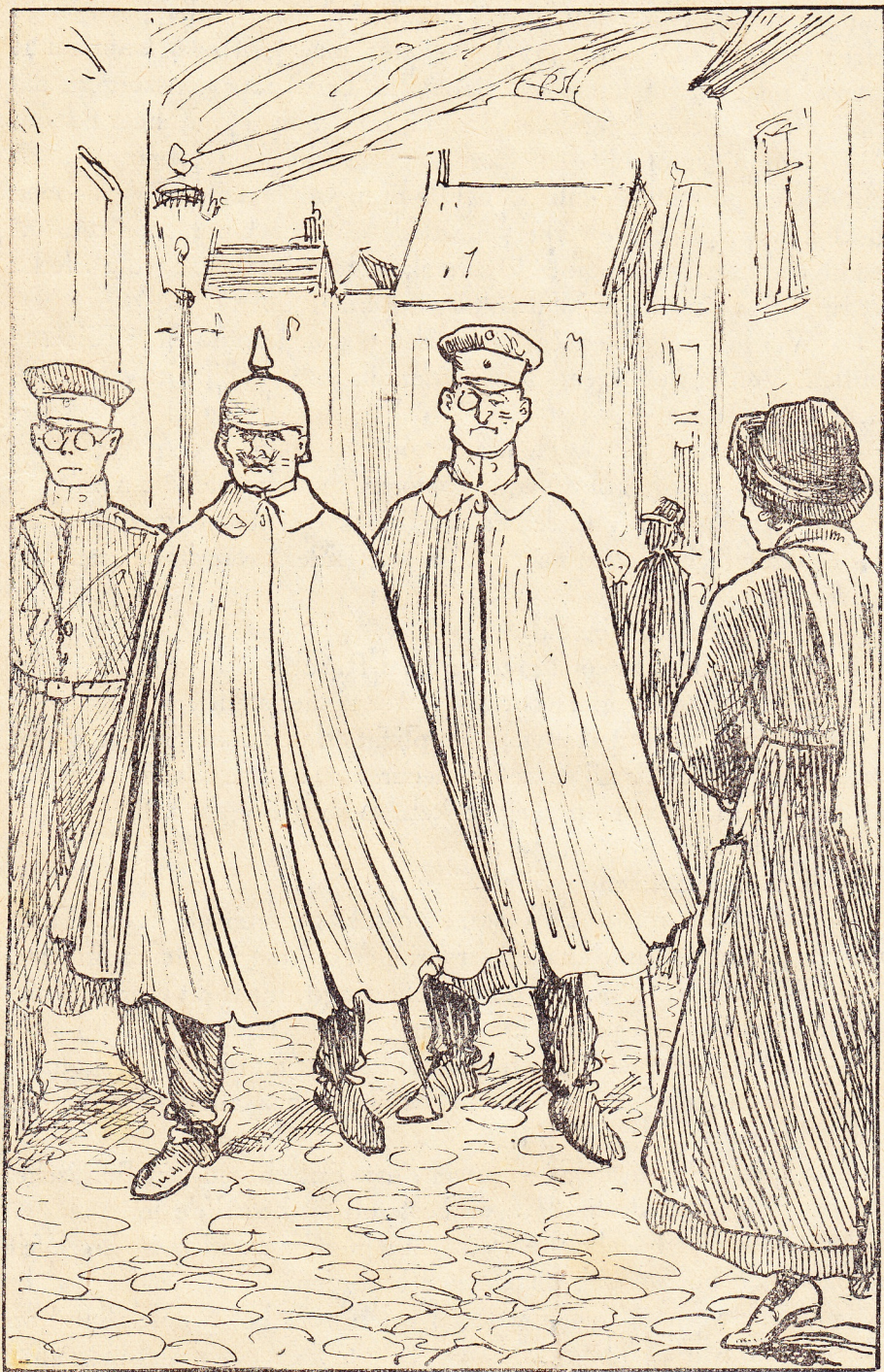
— O, in alle naties komen slechte elementen voor en die enkelen kunnen den naam van België niet bevleken. Daar is de geschiedenis van Luik, Namen, Antwerpen... en van den IJzer vooral. En ook hier te Brussel zien wij heerlijke voorbeelden van plicht. Ik weet dus, dat ik u kan vertrouwen. Ziehier mijn werk. Na de gevechten van Charleroi, Namen en Maubeuge zijn veel Fransche en Engelsche soldaten achtergebleven. En ook gewonden, die aan het Duitsch toezicht konden ontsnappen...

— Tot hen behoorde mijn verloofde, Miss, en ik heb hem helpen vluchten naar Engeland.

— Zoo? vroeg Miss Cavell met belangstelling. Vertel mij eens hoe ge dat hebt gedaan.

Met genoegen luisterde zij naar Gabriëlle's verhaal, en dan zei ze:

— O, gij zijt als geknipt voor ons werk. Het is juist ons doel die soldaten en ook Belgische jongelingen over de grens te helpen. Die soldaten dwalen hulpeloos rond en zoo zij niet geholpen worden, vallen zij vroeg of laat in de handen van de Duitschers. En dan staan ze aan de doodstraf bloot. Ik zal u de organisatie uitleggen. Er zijn soldaten, die rondzwerven in Noord-Frankrijk, anderen in Henegouwen of elders in België. De soldaten in Noord-Frankrijk richten zich naar Prins Reginald de Croy op zijn kasteel van Belligny. Daar krijgen ze kleeren, wat geld,

Gabrielle Petit ontmoette Duitsche officieren, trots in hun mantel gehuld.
(Blz. 123.)

een paspoort — natuurlijk een valsch, zouden de Duitschers zeggen — en dan worden ze toevertrouwd aan mejuffer Louise Thuliez, een jonge leerares te Rijsel. Deze brengt de soldaten naar den heer Cappiau te Bergen of naar gravin Jeanne de Belleville. Deze personen zorgen, dat de militairen te Brussel geraken, 't zij bij mij, 't zij bij mijnheer Baucq, een bouwkundige, of bij den apotheker Severin. Wij zorgen, dat de vluchtelingen Holland bereiken, met de hulp van een gids. Wij hebben natuurlijk nog veel medewerkers en medewerksters : personen die soldaten logeeren, personen die geld schenken, hoteliers, enzoo voort. Ieder heeft zijn rol te vervullen. Wat zoudt gij kunnen doen ?

— Wat gij mij gebiedt ! Maar ik heb nog een opdracht te Rijsel te vervullen. Verder heb ik een goede vriendin in de nabijheid van Charleroi.

— Bij Charleroi ?... Wel, indien gij daar kondt heen gaan, zoudt gij zeker nog verborgen of dolende soldaten kunnen ontdekken en naar Brussel meebrengen. En misschien zou ik ook wel eens beroep doen op u, om eenige vluchtelingen naar de grens te leiden, vermits gij den weg daarheen kent.

— Ik ben tot alles bereid.

— Flink zoo ! Dus eerst gaat gij naar Rijsel ?

— Ja, ik heb een brief voor een inwoner dier stad.

— Welnu, kwijt u eerst van dien plicht en van daar kunt ge u naar Charleroi begeven. Als gij soldaten meebrengt, leid ze dan hier bij mij. In al dit werk moet men zijn weg zoeken. Ge begrijpt dat zelf.

— O, ja...

— En zeer voorzichtig zijn !

— Men heeft mij te Folkestone op alle gevaren gewezen. Trouwens, op mijn reizen deed ik reeds ervaringen op, die zeer leerzaam zijn.

— Wij worden door vele gevaren omringd, maar dit mag ons niet afschrikken van onzen plicht, niet waar ?

— In 't geheel niet ! Ik ben niet blindelings tot dit werk gekomen.

— Dat begrijp ik. 't Moet een roeping zijn... anders wordt men het dadelijk moe...

Zoo spraken deze beide vrouwen, een Britsche en een Belgische, gedreven door dezelfde liefde... en bestemd tot hetzelfde lot.

Miss Cavell en Gabrielle Petit, hun namen zouden in hetzelfde martelaars- en heldenboek opgeteekend worden.

Gabrielle vernam dus, dat reeds velen voor het benarde land arbeidden en dit was haar nog een aansporing te meer om al het mogelijke te doen, wat zij verrichten kon.

Hartelijk nam ze afscheid van de hoogbegaafde vrouw, die zoo nederig en eenvoudig was. Voor Miss Cavell gevoelde ze reeds groote vereering.

Ze besloot vandaag nog op weg naar Rijsel te gaan. Ze ontmoette Duitse officieren, trots in hun mantel gehuld. En als Gabrielle die uitdagende gezichten zag, dien overmoedigen blik, jubelde haar hart, omdat ze nu tegen die bezetters, die vijanden van haar land, worstelen mocht.

XIV.

— Gabrielle !

— Berthe !

En de vriendinnen omhelsden elkaar ontroerd.

Gabrielle Petit stapte het huis van den heer Lemaire te Farciennes binnen. Ze kwam van Rijsel en had er den heer Jacquet ontmoet, maar dit moest ze hier verzwijgen.

— Ik meende, dat ge al aan den IJzer waart, zei Berthe. En nu staat ge daar voor mij.

— Och, ik ben op weg geweest, maar geraakte niet verder dan Engeland.

— Van gedacht veranderd ?

— Ik moest wel... Men kon mij als verpleegster niet gebruiken. Er zijn er reeds te veel. Maar ik zal u dat alles in bijzonderheden vertellen. Mijn verloofde is bij 't leger.

— Maar een vraag eerst ! Weet ge iets van Jules ?

— Neen... Hebt ge nog geen nieuws gehad ?

— Geen woord ! Maar hoe zou ik er krijgen ?

— O, daar is wel middel toe... Ik zal u helpen...

— En komt gij nu wat bij mij wonen ? 't Is hier zoo treurig na moeders dood.

— Bij u wonen ? Neen, Berthe ! Ik kom u maar even bezoeken.

Toen de vriendinnen rustig bij elkaar zaten en niemand hen afluisteren kon, zei Gabrielle :

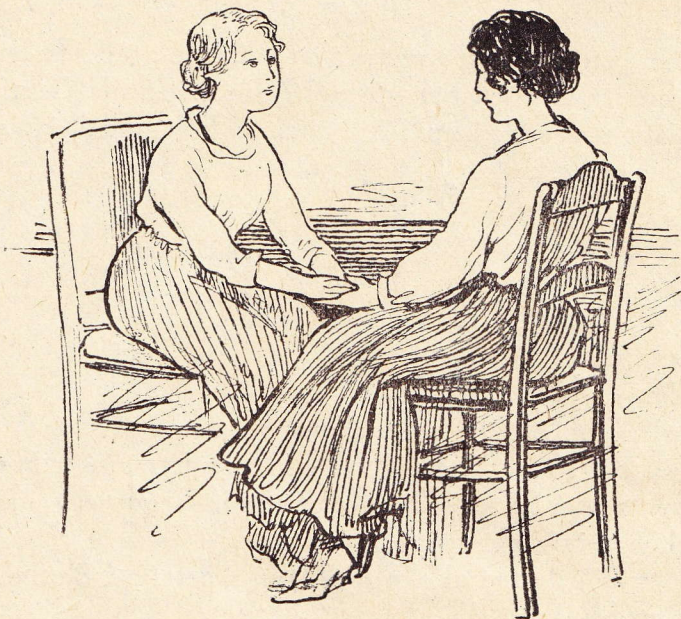
— Herinnert ge u nog, dat ik u van zeker werk sprak, dat ik misschien zou verrichten ?...

— Ja...

— Om voor het leger te werken.

— Ja, ja, Gabrielle, ik heb er nog aan gedacht. En doet gij het nu ?

— O, Berthe, wat ik u vertel moet een geheim blijven.

— Natuurlijk.

— Ja, maar zelfs voor uw vader.

— Maar denkt gij dan, dat vader u zou verklappen?

— O, neen, Berthe. Maar ge moet mij goed begrijpen. Zulke zaken mogen niet verder bekend worden, dan onder hen, die medewerken. En ik weet niet, of uw vader het goed zou vinden zelfs, als hij wist wat ik deed en van tijd tot tijd hier kwam.

— Maar, wat denkt gij toch?

— Luister Berthe, uw vader is niet meer als vroeger. Hij is zoo moedeloos...

— Hij heeft verdriet over moeder. Het verlies is zoo vreeselijk!

— Maar natuurlijk! Ik begrijp het ook volkomen, maar juist daarom moeten wij geen nieuwen last op hem leggen of hem geen reden tot ongerustheid geven. Nu tenminste niet... later kan hij weer kloekmoediger zijn.

— Ik begrijp u...

— O, wij moeten aan alles denken... Ik zeg : wij... precies of gij mij reeds helpt!...

— Ik wil u helpen...

— Zie, Berthe, ik moet medewerksters hebben, maar wij doen gevaarlijk werk. We kunnen er voor in de gevangenis komen... Misschien doe ik verkeerd u daarover te spreken...

— O, neen, Gabriëlle.

— Moest gij eens gevangen genomen worden, welk nieuw verdriet voor uw vader !

— Ja... en toch... mag ik weigeren ? ... Ik ben, als gij, de verloofde van een soldaat die zoo 'n voorbeeld gaf van plichtsvervulling... En als wij nu diensten kunnen bewijzen. Maar, wat moet ik doen ?

— Daar spreken we nader over. Gij zijt dus bereid mee te helpen ?

— O, zeker !

— Moet ge u niet meer bedenken ?

— Neen, Gabriëlle.

— Dan zal ik binnen kort terugkeeren met allerlei aanwijzingen. Ik ben nog pas bezig met mijn dienst te organiseeren. Maar misschien kunt gij mij toch nu al helpen. Na de gevechten, die wij ons maar al te goed herinneren, zijn er veel Fransche soldaten achtergebleven, die zich voor de Duitschers moeten verbergen.

— O, zoo woont er een bij tante Helene... hij is daar knecht. Tante heeft hem een heelen tijd verpleegd, want hij was gewond. En er zijn er in den omtrek nog. Lucien weet ze wel zitten... de soldaat van tante heet Lucien.

— Ik had het wel gedacht. En willen ze niet naar het front terug ?

— Lucien zou gaarne gaan. Maar hoe ?

— Ik ken er een middel voor.

— Welk dan ?

— Lucien en zijn makkers moeten maar met mij meegaan.

— Naar Brussel ?

— Ja... en daar worden ze verder geholpen.

Gabriëlle sprak niet van Miss Cavell of Philippe Baucq of den apotheker Severin. Zij dacht aan de waarschuwing, dat de medewerkers van een organisatie zelfs voor elkaar zooveel mogelijk onbekend moesten blijven.

— Wel, we zullen straks naar tante Helene gaan.

— Ja, maar zij mag niet weten dat ik daarmee bezig ben. En bovendien, 't is ook 't best, dat het voor haar onbekend blijft, dat gij u met zulk werk bemoeit. Ik ben zeer wantrouwend, niet waar ?

— Inderdaad !

— Maar geloof mij, dat zulks noodig is. Tracht dus Lucien alleen te spreken en hem hier te brengen. Uw tante behoeft niet te weten, waarvoor het is. Lucien kan haar zeggen, dat hij een middel kent, om weg te geraken. Dat is genoeg. Hoe stiller wij ons kunnen houden, hoe beter. Anders spreekt uw tante met uw vader, of met een ander familielid, of

met een vriendin, alles onder belofte van geheimhouding natuurlijk, maar gij weet hoe het gaat...

— Gabrielle, ik begrijp u en gij hebt gelijk. Ik zal Lucien alleen spreken en hem naar hier doen komen.

Men talmde niet en geen uur later zat de Fransche soldaat in burgerkleeding bij Gabrielle en Berthe.

Gabrielle nam het woord.

— Ik kom van Rijsel, zei ze.

— Rijsel... 't is niet ver van mijn stad... maar tusschen beide ligt het front, zei de militair. Ik ben van Cassel, op den berg tusschen Rijsel en Duinkerke... Ik zou een grooten omweg moeten doen, om daar te geraken.

— Ja, over Holland en Engeland.

— Maar waar is Holland? Ik ken hier niets.

— Zoudt gij terug willen naar het onbezet Frankrijk?

— Natuurlijk!

En er kwam bij dat vooruitzicht een schittering in zijn oogen.

— Welnu, het kan! verzekerde Gabrielle.

— Meent gij het?

— Velen zijn al vertrokken.

— Dat heb ik nog gehoord... maar is het waar?

— Ja, het is waar! Ik zei u, dat ik van Rijsel kom en daar waren nog veel soldaten van toen de stad viel! Welnu, een groot aantal is reeds terug in Frankrijk!

— O, ik heb daarvan hooren spreken... Mijn kameraden en ik zouden ook willen... Maar hoe er geraakt? Men zegt, dat boven Brussel de menschen Vlaamsch spreken. Ik ken wel een beetje Vlaamsch, want te Cassel spreekt men dat ook, doch geheel anders. En in Holland dan? En geen geld hebben!

De man zuchtte.

— Luister, hernam Gabrielle... Wilt ge vertrekken?

— Ja.

— Goed, maak u gereed, en ik help u!

— Waarlijk?

— Op mijn woord van eer!

— Maar hoe?

— Dat is mijn zaak! De kwestie is of gij vertrouwen in mij stelt?

— Mejuffer, ik ken u niet, maar gij hebt het vertrouwen van mejuffer Berthe...

— Zij is mijn vriendin, zei deze.

— Dus hebt gij ook mijn volle vertrouwen. En waarom ook niet? De Belgen zijn hier zoo goed voor mij. Zonder hen, zat ik in Duitschland, en zouden de Moffen mij nu misschien fusilleeren.

— Dus, gij vertrouwt mij? herhaalde Gabrielle. Welnu, dan moet ge doen wat ik zal zeggen, zonder uitleg te vragen. Geheimzinnigheid is juist onze sterkte.

— Dat begrijp ik!

— Ik breng u in Frankrijk terug.

— O, mijn God... mijn vrouw en kindertjes terug zien.

De soldaat haalde van uit zijn binnenzak een foto, en de meisjes zagen een moeder met twee bevallige kinderen.

— Mijn gezin, zei de Fransche soldaat ontroerd.

Hij kuste de beeltenis en in zijn oog schoot een traan.

— Mijn vrouw weet niets, in 't geheel niets van mij en zeker moet ze denken dat ik dood ben. Zie, dat is mijn grootste verdriet. En nu zou ik haar terug zien... En dan mag ik weer naar 't leger... Frankrijk heeft ons noodig. In de Lente begint de strijd voor de bevrijding... en ik zal er bij zijn...

Twijfelend weer keek hij mejuffer Petit aan. Het scheen hem een onmogelijkheid toe.

— Natuurlijk moeten we het gevaar trotseeren, zei Gabrielle.

— Dat vrees ik niet...

— Waar zoovelen slagen, waarom wij niet? Nu een andere kwestie! Kent gij nog makkers, die in uw geval verkeerden?

Even keek de soldaat achterdochtig. 't Was uit gewoonte. Hij moest immers steeds vol wantrouwen zijn. Maar dan werd hij zijn nieuwen toestand bewust.

— Wel twintig, antwoordde hij, te Farciennes, te Roselies, zelfs te Charleroi.

— En zouden ze allen naar het onbezet Frankrijk willen gaan?

— De meesten toch.

— Dan moeten zij ook geholpen worden!

— En wilt gij dat doen?

— Het is mijn werk. Maar we kunnen niet in één groep vertrekken. Dat zou achterdocht wekken en de zaak doen mislukken. We gaan in pakjes, zooals de soldaten zeggen, maar om den tweeden keer ook degelijk te kunnen werken, moeten we minstens één vertrouwensman hebben, die hier achterblijft voor de volgende reis en de mannen verzamelt voor dien tocht, zooals gij nu voor dezen doet. Die man kunt ge aan Berthe voorstellen, en zij zal tijdens onze afwezigheid met hem in verband blijven.

Aldus werd alles geregeld. Men sprak af, dat Gabrielle den volgende avond met vijf soldaten zou vertrekken.

Overgelukkig vertrok de Franschman. Plots was de toekomst hem veel lichter geworden.

De volgende dag viel Gabrielle zeer lang. Ze zou nu voor de eerste maal als gids optreden, en wilde die taak maar zoo spoedig mogelijk aanvatten.

Berthe schreef een langen brief voor haar verloofde, en haar vriendin zou dien meenemen en voor de verzending zorgen.

In den namiddag kwam de heer Lemaire bij de meisjes.

— Ha, zei hij lachend — en hij had in langen tijd niet meer zoo'n vroolijken toon aangeslagen — gij verbergt mij iets.

— Maar wat zouden wij u verbergen? vroeg Gabrielle wat verschrikt.

— Uw bezoek heeft een ander doel, dan naar onze gezondheid te komen informeren.

— Maar, mijnheer, waarom denkt ge dat?

— Ik zie het aan uw doening.

— Handel ik dan zoo vreemd?

— Kom, kom, gij vertrouwt mij niet. En waarom zijt ge zoo achterdochtig? Of meent ge, dat een man die de Duitschers ver-

JAN VERBEKE

GABRIELLE PETIT

ONZE NATIONALE HELDIN

UITGAVE VAN L. OPDEBEEK — ANTWERPEN